

OBYVATELSTVO

Údaje o počtu obyvatel a struktuře obyvatelstva z různých hledisek v nejpodrobnějším územním členění (až do základních sídelních jednotek) se získávají zhruba v desetiletých intervalech ze sčítání lidu, domů a bytů. Na jeho výsledky pak každoročně navazují bilance vycházející z hlášení o narození, úmrtí (příčiny smrti jsou stanoveny podle Mezinárodní statistické klasifikace nemocí a přidružených zdravotních problémů - 10. revize), stěhování, sňatků a rozvodů. Údaje jsou k dispozici čtvrtletně v členění do krajů a okresů, jednou ročně pak i podle jednotlivých obcí.

V údajích od roku 2001 je počet obyvatel výsledkem zpracování bilance, navazující na definitivní výsledky sčítání lidu, které se uskutečnilo k 1. 3. 2001. Údaje o stavech a pohybu obyvatelstva se týkají obyvatel, kteří mají na území ČR trvalé bydliště, od roku 2001 - v návaznosti na sčítání lidu, domů a bytů 2001 - včetně cizinců s tzv. dlouhodobým pobytem (tj. s pobytem na základě víza nad 90 dnů podle zákona č. 326/1999 Sb.). V údajích jsou obsaženy i události (sňatky, narození a úmrtí) občanů s trvalým bydlištěm na území ČR, které nastaly v cizině.

Relativní údaje jsou propočítány na 1 000 obyvatel středního stavu. Kojenecká úmrtnost udává počet zemřelých kojenců (do 1 roku věku) připadající na 1 000 živě narozených dětí v příslušném období. Novorozenecká úmrtnost udává počet zemřelých novorozenců (do 28 dnů) připadající na 1 000 živě narozených dětí v příslušném období. Publikované hrubé míry jednotlivých demografických procesů (porodnost, úmrtnost, a pod.) jsou ovlivněny mimo jiné i věkovou strukturou obyvatelstva příslušného území.

ZAMĚSTNANOST A MZDY

V tomto úseku jsou údaje zpracovány v podnikatelské sféře za ekonomické subjekty s 20 a více zaměstnanci (právníké i fyzické osoby), v odvětví finančního zprostředkování bez ohledu na počet zaměstnanců. V nepodnikatelské sféře jsou do zpracování zahrnuty všechny organizace bez ohledu na počet zaměstnanců.

Územní třídění je provedeno podle sídla vykazujícího ekonomického subjektu (tedy včetně provozoven dislokovaných na jiném území - tzv. podniková metoda). Do odvětví (OKEČ) jsou údaje zařazovány podle převažující činnosti podniku.

Do průměrného evidenčního počtu zaměstnanců (ve fyzických osobách) se zahrnují všichni stálí i dočasní zaměstnanci, kteří jsou ke zpravodajské jednotce v pracovním, služebním nebo členském poměru (kde součástí členství je pracovní vztah). Nezahrnují se např. ženy na mateřské dovolené, osoby na rodičovské dovolené (nepracují-li současně v pracovním poměru), osoby ve výkonu základní vojenské služby, učni a studenti na provozní praxi, osoby pracující pro firmu na základě dohod o pracích konaných mimo pracovní poměr, osoby vykonávající veřejné funkce (např. poslanci, senátoři, uvolnění členové zastupitelstev všech stupňů, soudci aj.). Průměrný evidenční počet zaměstnanců přepočtený vyjadřuje přepočet na plně zaměstnané (s plnou pracovní dobou).

Průměrná hrubá měsíční mzda představuje podíl mezd bez ostatních osobních nákladů připadající na jednoho zaměstnance evidenčního počtu za měsíc. Do mezd se zahrnují základní mzdy a platy, příplatky a doplatky ke mzdě nebo platu, prémie a odměny, náhrady mezd a platů, odměny za pracovní pohotovost a jiné složky mzdy nebo platu, které byly v daném období zaměstnancům zúčtovány k výplatě. Jedná se o hrubé mzdy, tj. před snížením o pojistné na všeobecné zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, zálohové splátky daně z příjmů fyzických osob a další zákonné nebo se zaměstnancem dohodnuté srážky.

VÝBĚROVÉ ŠETŘENÍ PRACOVNÍCH SIL

Výběrové šetření pracovních sil je prováděno v náhodně vybraných bytech (0,6 % všech trvale obydlených bytů). Všechny zjištěné údaje jsou převáženy četností jednotlivých věkových skupin mužů a žen. Skutečná hodnota míry nezaměstnanosti v ČR leží s 95 % pravděpodobností v intervalu ± 4 % ze svého odhadu (tj. $\pm 0,3$ procentního bodu). Na úrovni krajů je tento interval podstatně širší a pohybuje se od ± 9 % z odhadu v kraji Moravskoslezském po téměř ± 24 % z odhadu v kraji Karlovarském.

Do počtu zaměstnaných jsou zahrnuty všechny osoby patnáctileté a starší, které během referenčního týdne příslušely mezi zaměstnance, členy produkčních družstev, pracující na vlastní účet, zaměstnavatele či pomáhající rodinné příslušníky.

Za nezaměstnané se považují všechny osoby patnáctileté a starší, které ve sledovaném období byly bez práce, aktivně ji hledaly a byly připraveny k nástupu do zaměstnání nejpozději do 14 dnů. Míra ekonomické aktivity vyjadřuje podíl počtu zaměstnaných a nezaměstnaných (pracovní síly) na počtu všech osob starších patnácti let.

Obecná míra nezaměstnanosti vyjadřuje podíl počtu nezaměstnaných osob na celkové pracovní síle (součet všech zaměstnaných a nezaměstnaných) - udává se v %.

NEZAMĚSTNANOST (DLE ÚŘADŮ PRÁCE)

Údaje o nezaměstnanosti jsou převzaty z informačního systému Ministerstva práce a sociálních věcí (podle evidence úřadů práce). Neumístění uchazeči o práci jsou občané trvale bydlící na příslušném území, kteří nejsou v pracovním nebo obdobném vztahu k zaměstnavateli, ani nevykonávají samostatnou výdělečnou činnost a požádali úřad práce o zprostředkování vhodného zaměstnání.

Míra nezaměstnanosti je podíl, kde v čitateli je počet neumístěných uchazečů o zaměstnání a ve jmenovateli disponibilní pracovní síla (tj. zaměstnaní z VŠPS + neumístění uchazeči).

ORGANIZAČNÍ STATISTIKA

Údaje o organizační struktuře národního hospodářství jsou sestaveny z dat vedených v registru ekonomických subjektů (dále jen RES). V RES jsou evidovány ekonomické subjekty, tj. právnické osoby, organizační složky státu a dále fyzické osoby, které mají postavení podnikatele (soukromí podnikatelé podnikající dle živnostenského zákona, samostatně hospodařící rolníci a fyzické osoby provozující jinou podnikatelskou činnost podle zvláštních předpisů). RES je měsíčně aktualizován daty z obchodních rejstříků, živnostenských úřadů a ze statistických zdrojů.

Obchodní společnosti zahrnují veřejné obchodní společnosti, společnosti s ručením omezeným, komanditní společnosti a akciové společnosti.

STAVEBNÍ POVOLENÍ

Údaje o stavebních povoleních jsou zpracovány na základě výkazů předkládaných jednotlivými stavebními úřady. Stavební povolení je ve smyslu § 66 zákona č. 83/1998 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) stanovení závazných podmínek pro provedení a užívání stavby. Orientační hodnota staveb zahrnuje celkové náklady včetně technologie (v běžných cenách) vynaložené na přípravu, realizaci a uvedení stavby do provozu.

Nová výstavba představuje zcela novou konstrukci, nové stavební dílo. Změnami dokončených staveb se rozumí nástavby, jimiž se stavby zvyšují, přístavby, jimiž se stavby půdorysně rozšiřují a které jsou vzájemně provozně propojeny s dosavadní stavbou a vestavby, tj. stavební úpravy, při nichž se zachovává vnější půdorysné i výškové ohraničení stavby.

Ochranou životního prostředí se rozumí stavební akce k ochraně čistoty vod, k likvidaci nebo využití odpadů, na rekultivaci půdy, k omezení působení fyzikálních faktorů na životní prostředí.

Údaje o zrušených bytech vycházejí z údajů o změnách v užívání staveb (§ 85 stavebního zákona) a odstraňování staveb (§ 88 stavebního zákona).

BYTOVÁ VÝSTAVBA

Údaje o bytové výstavbě jsou zpracovány ze čtvrtletního statistického výkaznictví, ke kterému mají výkaznickou povinnost stavební úřady. Zahrnují celou bytovou výstavbu na území (včetně nástaveb, vestaveb a přístaveb), kterou vznikají nové byty. Nejsou zahrnuty byty vzniklé změnou účelu užívání bez stavebních úprav. Údaje jsou zpracovány územní metodou a relevantní k území krajů i okresů.

Stavby pro bydlení jsou bytové domy, u nichž převažuje funkce bydlení a rodinné domy. Bytem se rozumí místnost nebo soubor místností, které jsou podle rozhodnutí stavebního úřadu určeny k bydlení a mohou svému účelu sloužit jako samostatné bytové jednotky. Byty zahájené jsou takové, jejichž výstavba byla ve sledovaném období zahájena podle zápisu ve stavebním deníku, a to bez ohledu na to, zda tyto byty byly ve sledovaném období dokončeny či nikoliv. Byty dokončené jsou ty byty, na které ve sledovaném období nabyla právní moci vydaná kolaudační rozhodnutí. Byty rozestavěné jsou byty, jejichž výstavba byla zahájena (bez ohledu na to, zda ve sledovaném roce nebo v letech předchozích), ale nebyla do konce sledovaného období dokončena.

ZEMĚDĚLSTVÍ

Statistické zjišťování o výrobě masa je prováděno měsíčně výkazem, který předkládají ekonomické subjekty v zemědělství a potravinářském průmyslu zabývající se porážkami velkých hospodářských zvířat. Soubor zpravodajských jednotek je tvořen na základě seznamu provozních jatek, sanitních jatek a porážkových míst podle evidence Státní veterinární správy.

Údaje o prodeji vybraných rostlinných výrobků se zjišťují v podnikatelských subjektech (se sídlem na příslušném území), zabývajících se rostlinnou výrobou a s výměrou zemědělské půdy nad 10 ha. Přitom údaje za podniky s výměrou nad 1 000 ha jsou zjišťovány plošně, za ostatní podniky výběrově s dopočtem na celek (výběr 11 - 100 ha 3 %, 101 – 1 000 ha 30 %).

PRŮMYSL

Údaje jsou publikovány za podnikatelské subjekty s převažující průmyslovou činností se 100 a více zaměstnanci, které jsou zařazeny podle Odvětvové klasifikace ekonomických činností (OKEČ) do odvětví (subkategorií) 10 až 41. Klasifikace člení průmysl na tři základní skupiny (kategorie):

C - Dobývání nerostných surovin

D - Zpracovatelský průmysl

E - Výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody

Údaje jsou zjišťovány podnikovou metodou, tedy za podniky se sídlem na příslušném území, včetně jejich závodů a provozoven v jiných krajích. Vzhledem k nižší relevantnosti k příslušnému území nejsou údaje již dále členěny do okresů. V kategorii 100 a více zaměstnanců je zjišťování úplné.

Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb se oceňují v základních běžných cenách, které fakturuje výrobce kupujícímu a jsou vedeny na účtech 601 a 602. Nezahrnují daň na výrobu a výrobky (DPH, spotřební daň, clo). Tržby z průmyslové činnosti zahrnují tržby (příjmy) za prodej vlastních průmyslových výrobků a služeb průmyslové povahy, prodaných externím odběratelům.

Průměrný evidenční počet zaměstnanců a průměrná mzda viz metodika v části „Zaměstnanost a mzdy“.

STAVEBNICTVÍ

Výkaznická povinnost vyplývá ze zákona pro podnikatelské subjekty se sídlem na příslušném území, které mají převažující činnost stavební (OKEČ 45) a počet zaměstnanců 20 a více. Při vědomí toho, že se jedná o podniky se sídlem na příslušném území (nemusejí zde vyvíjet svou činnost), je možno publikovat údaje za kraje i za okresy.

Stavební práce provedené podle dodavatelských smluv (hodnota „S“) představují celkovou hodnotu výkonů ze stavební činnosti a z přijatých poddodávek prací od jiných organizací. Nepatří sem poddodávky pro jiné dodavatele stavebních prací ani dodávky prací realizované mezi závodovými jednotkami vlastní organizace. Vykazují se bez daně z přidané hodnoty. Stavební práce podle dodavatelských smluv se rozdělují na práce provedené v tuzemsku a v zahraničí. Tuzemské stavební práce jsou členěné podle druhu provedených prací na stavební práce na nové výstavbě, rekonstrukci a modernizaci, na stavební práce na opravách a údržbě a na ostatní stavební práce. Stavební práce v zahraničí zahrnují objem stavebních prací provedených pro konečného uživatele v zahraničí včetně přijatých poddodávek od jiných organizací.

Základní stavební výroba - stavební práce provedené vlastními pracovníky (hodnota „ZSV“) - představuje objem prací, které organizace provedla pracovníky zahrnutými do jejího evidenčního počtu (vč. produktivní práce učňů). Součástí ZSV je i objem prací na nové výstavbě a rekonstrukcích a modernizacích pro vlastní organizaci.

ZAHRA NIČNÍ OBCHOD

V návaznosti na mezinárodní praxi některých států Evropské unie začal Český statistický úřad sledovat zahraniční obchod zbožím podle jednotlivých krajů. Zdrojem dat jsou údaje celní statistiky zpracováváné z Jednotných celních deklarací. Do Jednotné celní deklarace se uvádějí údaje při:

- vývozu kraj původu zboží, kterým se rozumí kraj, kde bylo zboží vyrobeno, zpracováno, opraveno nebo udržováno. Není-li kraj původu znám, nahradí se buď krajem, ve kterém se uskutečnil obchod nebo ze kterého bylo zboží odesláno,

- dovozu kraj určení zboží, kterým se rozumí kraj, kde má být zboží spotřebováno, sestaveno, smontováno, zpracováno, opraveno nebo udržováno. Není-li kraj určení znám, nahradí se krajem, ve kterém se má zboží použít pro obchodování nebo do kterého se má zboží odeslat.

Vyhodnocení získaných údajů o vývozu a dovozu zboží za rok 2003 ukázalo, že data o vývozu zboží podle jednotlivých krajů jsou v porovnání s daty o dovozu zboží podle jednotlivých krajů věrohodnější a mají podstatně větší vypovídací schopnost. U dovozu zboží není v řadě případů známé přesné místo jeho konečného užití. V odstavci na Jednotné celní deklaraci je proto z tohoto důvodu u dovozu uváděn kód kraje určení zboží, tj. místo, ve kterém se nachází sídlo firmy, která dovoz zboží realizuje. Z tohoto místa je však značná část dovezeného zboží následně distribuována do dalších míst (krajů) České republiky ke konečnému uživateli. Získaná data o dovozu zboží podle jednotlivých krajů jsou proto mnohdy značně zkreslená. To se týká především údajů o dovozu zboží do Hlavního města Prahy, kde má sídlo velký počet firem (zejména zahraničních nebo se zahraniční kapitálovou účastí), které obvykle realizují dovozy zboží pro celou Českou republiku.

Z výše uvedených důvodů byly proto publikovány pouze údaje o vývozu zboží jednotlivých krajů České republiky.

Aktivní zušlechťovací styk umožňuje, aby dočasně dovezené zboží prošlo v tuzemsku jednou nebo několika zpracovatelskými operacemi a jako zušlechtěný výrobek bylo zpět vyvezeno do zahraničí. Zpracovatelskou operací se rozumí zpracování zboží včetně jeho instalace nebo montáže, kompletace, sestavení, sloučení s jiným zbožím a přizpůsobení jinému zboží, přepracování zboží, oprava nebo údržba zboží včetně jeho renovace nebo uvedení do původního stavu a použití zboží, které umožňuje nebo usnadňuje výrobu zušlechtěného výrobku, i když v něm není přímo obsaženo a při výrobě se zcela nebo zčásti spotřebuje (tzv. pomocné zboží, například mazadla). Není rozhodující, kdo je vlastníkem takového zboží, které se může v režimu aktivního zušlechťovacího styku nacházet v podmíněném systému pod celním dohledem jako zboží se zahraničním statutem nebo v systému navracení, kdy je současně popuštěno do režimu volného oběhu.

Při pasivním zušlechťovacím styku je zboží dočasně vyvezeno do zahraničí, aby se tam podrobilo zpracovatelským operacím s předpokladem, že bude potom dovezeno zpět do tuzemska ve formě pasivně zušlechtěných (přepracovaných) výrobků.

ZNAČKY V TABULKÁCH

- nulový údaj
- 0 nulený údaj, jehož velikost je menší než polovina jednotky v tabulce
- x číselný údaj není logicky možný
- . údaj není znám
- i údaj nelze zveřejnit (individuální údaj)

Výpočty v tabulkách jsou prováděny z nezaokrouhlených údajů (včetně součtů)